

M. Walut
E. Winiarski
J. Zimny
-pres. Komisji Osiedli

**Sprawozdanie z XXXI Ogólnopolskich Warsztatów Kowalskich
oraz Ogólnopolskich Targów Sztuki Kowalskiej**

Wojciechów, 1 – 13 lipca 2025 r.

ORGANIZATOR: Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie

WSPÓŁORGANIZATOR: Urząd Gminy Wojciechów oraz Stowarzyszenie Kowali Polskich

URZĄD GMINY WOJCIECHÓW
WPŁYŚCIE
2025 -10- 21
L.dz. 7756/26
Zał. Podpis. U. B.

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz Powiatu Lubelskiego.

W dniach 1 – 13 lipca 2025 r. w Wojciechowie odbyły się XXXI Ogólnopolskie Warsztaty Kowalskie, natomiast w dniach 11 – 13 lipca zorganizowane zostały Ogólnopolskie Targi Sztuki Kowalskiej.

W XXXI Ogólnopolskich Warsztatach Kowalskich wzięło udział szesnaście osób z terenu całej Polski w wieku od 18 do 52 lat. Były to osoby w większości zawodowo związane z pracą w metalu – początkujący kowale, ślusarze i metaloplastycy, ale również osoby na co dzień zajmujące się bardzo odległą od kowalstwa działalnością m.in. kapelan, informatyk czy tłumacz. Adepti sztuki kowalskiej nabywali i doskonalili swoje umiejętności pod kierunkiem mistrzów z województwa podkarpackiego: Andrzeja Słowika, Kazimierza Kudły i Stanisława Wozowicza. Podczas Warsztatów uczestniczyli w zajęciach teoretycznych oraz praktycznych, poznając podstawowe techniki oraz narzędzia kowalskie i inne urządzenia związane z pracą kowala. Wysłuchali wykładów o historii kowalstwa, projektowaniu wyrobów kowalskich czy historii i regionalizmie w kowalstwie polskim. Ważnym wzbogaceniem nauki były pokazy tematyczne. Sposoby rekonstrukcji historycznych wyrobów kowalskich na bazie kanonów średniowiecznych zademonstrował Tomasz Gomoła – kowal artystyczny, członek Polskiej Ligi Walk Rycerskich, natomiast instruktazowy „Pokaz zastosowania tradycyjnych technik kowalskich do kucia motywów zoomorficznych” przeprowadził kowal Ryszard Skuza – specjalista w odtwarzaniu figur zwierząt z metalu. Uczestnicy Warsztatów Odwiedzili również Kuźnię Romana Czernieca, gdzie obejrzeni wyposażenie tradycyjnego warsztatu oraz pokaz kucia narzędzi rolniczych. Zwiedzając Muzeum Kowalstwa uczniowie zapoznali się z dawnymi narzędziami używanymi w kuźni oraz z technikami zdobienia i kucia metalu na przykładzie wyrobów mistrzów kowalstwa z Polski i zagranicy.

W ramach nauki instruktorzy prezentowali uczniom m.in. wykonywanie i regenerację narzędzi kowalskich oraz zabezpieczania wyrobów przed korozją. Każde zajęcia poprzedzone były instruktażem ze szczegółowym omówieniem wykonywanej czynności. Zajęcia trwały po 9 godzin dziennie. Podczas zajęć praktycznych młodzi kowale wykonywali różne prace, na podstawie których poznawali kolejne techniki kowalskie. W ciągu warsztatów uczniowie wykuli tradycyjne gwoździe kowalskie, listki, podkowy oraz mrówki. Kucie każdej z nich pozwalało przećwiczyć przynajmniej trzy poznane podstawowe operacje kowalskie.

Imprezą finałową były Ogólnopolskie Targi Sztuki Kowalskiej, organizowane w dniach 11 – 13 lipca 2025 r., podczas których niemal 50 kowali z całej Polski – artystów, pasjonatów i rzemieślników, przez trzy dni rywalizowało w konkursach, dzieliło się wiedzą i zachwycało publiczność pokazami swego kunsztu. Wydarzenie rozpoczęło się sympozjum pt. „Ochrona i zachowanie kowalstwa tradycyjnego. Współczesne wyzwania w procesie globalizacji”. Jako pierwszy głos zabrał Marek Szynaka – ortopeda i kowal z dziesięcioletnim

stażem, który w wykładzie „Urazy, choroby przeciążeniowe i przewlekłe w zawodzie kowala” mówił o zdrowiu i profilaktyce w pracy przy kowadle. Po nim wystąpił Marian Klabisz – ceniony grawer, cyzeler i konserwator dzieł sztuki, który przedstawił pasjonujący wykład na temat „Globalne rozpowszechnienie technik sztuki złotniczej pochodzących z różnych krajów świata”. Kowale z zacięciem oglądali przywiezione przez mistrza prace będące wybitnymi dziełami sztuki złotniczej i repuserskiej. Po wykładach odbyło się Walne Zebranie Stowarzyszenia Kowali Polskich, podczas którego członkowie podsumowali dotychczasowe działania i wyznaczyli kierunki dalszego rozwoju.

Uroczyste rozpoczęcie Ogólnopolskich Targów Sztuki Kowalskiej odbyło się w sobotę, 12 lipca o godz. 9.00. Po oficjalnym powitaniu uczestników i gości przez organizatorów, rozległ się dźwięk „marsza na kowadle” w wykonaniu warsztatowiczów Konrada Wolińskiego i Wojciecha Tyborskiego pod kierunkiem Kazimierza Kudły – był to sygnał do rozpoczęcia Konkursu Kowalstwa Artystycznego. Do konkursu przystąpiło 19 drużyn, które miały do wykonania dwie prace: „**Stolik Ogrodowy**” – dzieło przygotowane w swoich kuźniach, mające łączyć funkcję użytkową i dekoracyjną oraz „**Statuetkę z motywem kowalskim**” – o wysokości ok. 30 cm, tworzoną już na miejscu, inspirowaną symboliką kowalstwa i atrakcjami Wojciechowa. Kowale losowali zarówno tury pracy (każda po 4 godziny), jak i paleniska. Pracom uważnie przyglądało się jury w składzie: Wojciech Dragan (etnograf), Małgorzata Podgórska-Makal (artysta plastyk) oraz Tomasz Peplinski (kowal).

W czasie kiedy kowalscy mistrzowie wykonywali swoje prace konkursowe, na placu prężnie działało Podwórko Zabaw Kowalskich, które prowadzili Katarzyna Peplinska wraz z synem Ignacym oraz Filip Rochna. Wszystkie chętne dzieci mogły brać udział w różnorodnych grach i konkurencjach sprawnościowych pozwalających poznać sztukę kowalską – ćwiczyły m.in. poprawne wbijanie gwoździ, robienie plastelinowych projektów wyrobów kowalskich czy własnoręczne wykonywanie metalowych ozdób na kowadle.

Na scenie wystąpiły lokalne zespoły – Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Wojciechowskiej działający przy Szkole Podstawowej w Wojciechowie, Klub Seniora z Wojciechowa oraz Ależ Babki z Łubek.

O godz. 18.00, po zakończeniu konkursu kowalstwa artystycznego, wszyscy zainteresowani udali się na plac przed kuźnią, gdzie Roman Czerniec wykonał pokaz kucia podkowy. Uwagę przyciągnął również pokaz podkuwania konia, który przeprowadzili Damian Prudziński i Jakub Bielecki z Mazowsza. W tym czasie wszyscy mistrzowie zebrali się w Wieży Ariańskiej, aby ocenić pracę swoich kolegów i przyznać Nagrody Kowali Polskich w dwóch kategoriach: „**Stolik Ogrodowy**” oraz „**Statuetka z motywem kowalskim**”. Sobotni wieczór zakończył się koncertem zespołu Śpiewka oraz dyskoteką z DJ Niuniek.

W niedzielę 13 lipca, jury omówiło prace wykonane podczas konkursu kowalstwa artystycznego, dzieląc się konstruktywnymi uwagami na temat prac konkursowych pod kątem spełnienia wymogów regulaminowych pod względem etnograficznym, artystycznym, jak również technicznym. O godz. 11.00 kowale poprowadzeni przez Orkiestrę Dętą z Wojciechowa i grupę mażorettek, przemaszerowali do kościoła parafialnego na mszę świętą. W podziękowaniu mistrzowie Andrzej Słowik, Kazimierz Kudła i Stanisław Wozowicz przekazali dar dla kościoła – stojak na palmę wielkanocną. Po mszy korowód przeszedł na plac przy Wieży Ariańskiej, gdzie odbywały się dalsze uroczystości. Widzowie wysłuchali koncertu Orkiestry Dętej z Wojciechowa. Dużym zainteresowaniem cieszył się również Konkurs Publiczności na najpiękniejszy stół ogrodowy. O godz. 14:00 nastąpiło uroczyste zakończenie XXXI Ogólnopolskich Warsztatów Kowalskich i Targów Sztuki Kowalskiej. Uczestnicy warsztatów otrzymali pamiątkowe młotki z podpisami mistrzów, koszulki i skrzynki narzędziowe.

W konkursie kowalstwa artystycznego w kategorii „**Stolik Ogrodowy**” jury postanowiło przyznawać Grand Prix – Dwuróg Firmy PERUN dla Michała Mendyka z Skórki woj. wielkopolskie, I Nagrodę dla Waldemara Kolasy z Siedlisk woj. lubelskie, dwie II Nagrody dla

Janusza Stępniewskiego z Warszawy i Andrzeja Słowika z miejscowości Łęki Górne woj. podkarpackie, dwie III Nagrody otrzymali Mikołaj Skopiec z Warszawy i Janusz Świst z Futomy woj. podkarpackie, cztery wyróżnienia otrzymali Andrzej Kosakowski z Dobrocieszy woj. małopolskie, Józef Stach z Laskowej woj. małopolskie, Maciej Wiśniewski z Elbląga woj. warmińsko-mazurskie i Kacper Gazda z Tuszyny woj. podkarpackie. Ponadto nagrody za udział w konkursie otrzymali: Ryszard Szybiak z Kudowy Zdrój woj. dolnośląskie, Grzegorz Bigos z Sędziszawia woj. dolnośląskie, Grzegorz Krasieński z Ustki woj. pomorskie, Marek Banasiak z Siedlisk woj. mazowieckie, Zdzisław Tromsa z Opola woj. opolskie, Jarosław Majdan z Wólki Panieńskiej woj. lubelskie, Bartłomiej Kościsz z miejscowości Ubiad woj. małopolskie, Andrzej Romulewicz z Pabianic woj. łódzkie, Zdzisław Mejsak z miejscowości Kościan woj. wielkopolskie.

W kategorii „Statuetka z motywem kowalskim” komisja postanowiła przyznać dwie I Nagrody dla Waldemara Kolasy z Siedlisk woj. lubelskie i Bartka Kościsz z miejscowości Ubiad woj. małopolskie, II Nagrodę dla Józefa Stacha z Laskowej woj. małopolskie, dwie równorzędne III Nagrody dla Andrzeja Słowika z miejscowości Łęki Górne woj. podkarpackie i Grzegorza Krasieńskiego z Ustki woj. pomorskie.

Wszyscy uczestnicy tych konkursów otrzymali dyplomy pamiątkowe oraz nagrody pieniężne, których fundatorem było Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pomocnicy kowali otrzymali narzędzia ufundowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie.

Nagrodę Kowali Polskich w kategorii „Stolik Ogrodowy” drogą głosowania uczestników konkursu otrzymali: I Miejsce – Kacper Gazda z Tuszyny woj. podkarpackie zdobywając 20 punktów, II Miejsce – Waldemar Kolasa z Siedlisk woj. lubelskie zdobywając 16 punktów, III Nagrodę – Andrzej Słowik z miejscowości Łęki Górne woj. podkarpackie zdobywając 12 punktów. Zwycięzca tej kategorii otrzymał w nagrodę Piec Gazowy wykonany przez Macieja Wiśniewskiego – członka Stowarzyszenia Kowali Polskich, który podarował również laureatom drugiej i trzeciej nagrody farby do metalu. Nagrody finansowe ufundowało Stowarzyszenie Kowali Polskich.

W kategorii „Statuetka z motywem kowalskim” kowale przyznali I Nagrodę Kowali Polskich dla Bartłomieja Kościsz z miejscowości Ubiad woj. małopolskie dając mu 21 punktów, natomiast II Nagrodę otrzymał Waldemar Kolasa z Siedlisk woj. lubelskie zdobywając 17 punktów.

W Konkursie Publiczności spośród 251 oddanych głosów, największą popularność i I Nagrodę zdobyła praca Jarosława Majdana z Wólki Panieńskiej woj. lubelskie otrzymując 47 głosów, II Nagrodę otrzymał Zdzisław Tromsa z Opola otrzymując 29 głosów.

Po uroczystym rozdaniu nagród na scenie prezentowali się artyści: Kapela Wojciechowska, Krystyna Giżowska, Zespół BeFolk oraz Łydką Grubasa.

Imprezom towarzyszył kiermasz sztuki ludowej oraz wystawa prac konkursowych. Dużą popularnością cieszyły się konkursy kowalskie z udziałem publiczności przeprowadzone przez Romana Czernieca. W tym dniu również najmłodsi uczestnicy imprezy mogli korzystać z Podwórka Zabaw Kowalskich, prowadzonego przez Katarzynę Peplinską, Ignacego Peplńskiego oraz Filipa Rochnę.

Do późnych godzin wieczornych licznie zgromadzona publiczność obserwowała pokazy mistrzów kowalstwa oraz uczestników warsztatów. Wydarzenie prowadził Stanisław Jaskułka.

Prace konkursowe ozdobią wieżę Ariańską, jej otoczenie, budynki użyteczności publicznej i inne miejsca w Wojciechowie. Trafiać również do miejsc atrakcyjnych turystycznie, aby stanowić reklamę Muzeum Kowalstwa oraz kowali – wykonawców.

Podczas tych imprez prowadzona była promocja Gminy Wojciechów. Impreza reklamowana była poprzez kolportaż 1000 sztuk plakatów, na których umieszczony był Herb Gminy oraz logo organizatora – Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie i miejscowych firm sponsorujących. Plakat z logo Gminy Wojciechów ukazał się w Gazecie Wojciechowskiej,

na stronach www.gokwojciechow.pl, www.kowale.com.pl, www.gminawojciechow.pl, kraina.org.pl, lublin112.pl oraz na fanpage`u Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie i Stowarzyszenia Kowali Polskich. Relacje z imprez ukazały się w wielu mediach ogólnopolskich. Patronami medialnymi imprez były Telewizja TVP3 Lublin, Dziennik Wschodni, lublin112.pl, Polskie Radio Lublin oraz Radio Plus. 12 lipca 2025 roku przez cały dzień trwania Ogólnopolskich Targów Sztuki Kowalskiej Telewizja TVP 3 Lublin emitowała na żywo program „Weekend z TVP3 Lublin”. Audycja uatrakcyjniona była obrazami z ciekawych turystycznie miejsc w Wojciechowie, dzięki temu wydarzenie, a także Gmina Wojciechów zyskały szeroką promocję.

DYREKTOR
Gminnego Ośrodka Kultury
w Wojciechowie
mgr Agnieszka Gąska